

Majetková kriminalita - Teoreticko-praktické aspekty metodiky odhaľovania a objasňovania vybraných druhov krádeží

Anotácia: Cieľom príspevku autora je poskytnúť prostredníctvom predloženého textu základné informácie na účel rozšírenia poznania v oblasti metodologických postupov aplikovaných pri odhaľovaní a objasňovaní vybraných druhov majetkovej kriminality. Pri napĺňaní tejto ambície využíva poznanie získané štúdiom odbornej literatúry a metodických materiálov spracovaných výkonnými útvarmi, ako aj analýzou štatistických dát úrovne odhaľovania a objasňovania tejto trestnej činnosti.

Kľúčové slová: majetková kriminalita, majetok, trestná činnosť, odhaľovanie a objasňovanie, krádež vlámaním, krádež motorového vozidla, vrecková krádež, operatívno-pátracia činnosť.

Úvod

Majetková kriminalita predstavuje závažný negatívny spoločenský jav, ktorý nepriaznivo ovplyvňuje politické, sociálne, ekonomické, kultúrne a morálne aspekty života spoločnosti, jednotlivých sociálnych skupín i jednotlivcov. Neoprávnené zásahy do vlastníckeho práva, či už formou jeho porušenia alebo obmedzenia spôsobom, ktorý nie je v súlade so zákonom, predstavujú útok na jeden z fundamentálnych pilierov demokratického zriadenia. Tieto útoky majú priamy dopad na obyvateľstvo a jeho vnímanie právnej istoty.

Schopnosť spoločnosti budovať a upevňovať demokratické princípy, ako aj zvyšovať životnú úroveň obyvateľov, je neoddeliteľne spätá s kvalitou a efektivitou ochrany majetku fyzických a právnických osôb. Ochrana vlastníctva bez ohľadu na jeho formu je preto predmetom prioritného záujmu štátu i spoločnosti. Zabezpečenie právnej ochrany majetku je nevyhnutným predpokladom pre stabilitu a rozvoj demokratického právneho štátu.

Základné definície

Majetok

Pred samotným definovaním majetkovej kriminality je potrebné pozrieť sa na chápanie pojmu „majetok“. Zaujímavosťou je, že v súčasnosti neexistuje jedna univerzálna definícia majetku. V praxi skôr narazíme na viacero nesúrodých výkladov, ktoré sťažujú uchopenie problému v celej jeho komplexnosti. Samotná Ústava Slovenskej republiky neobsahuje presnú legálnu definíciu pojmu „majetok“, ale priamo garantuje vlastnícke právo a jeho ochranu. To znamená, že ústava chráni majetok ako základné právo, no jeho konkrétne vymedzenie ponecháva na občianskoprávne a trestnoprávne predpisy. Občianske právo napríklad majetok definuje ako „súhrn vecí, práv a iných majetkových hodnôt, ktoré patria určitej osobe (aktíva, pasíva)“.¹ Oproti tomu trestné právo pod majetkom rozumie „súhrn všetkých majetkových hodnôt, t. j. vecí hnutel'ných aj nehnuteľných, pohľadávok a iných práv a peniazmi ocenených hodnôt, ktoré patria určitej osobe“.² Aby sme boli dôslední, je ešte potrebné uviesť judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré vo svojich rozhodnutiach do majetku zahŕňajú aj „legitímne očakávania“, ak majú právny základ (napríklad právo na vyplatenie dávky, ak je priznané zákonom).³ Vychádzajúc

¹ Zákon č. 40/1964 Zb. *Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov*.

² Zákon č. 300/2005 Z. z. *Trestný zákon v znení neskorších predpisov*.

³ *Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 8/2017 z 25. apríla 2018.*

z uvedeného je možné konštatovať, že majetok je základný a univerzálny pojem, ktorý sa používa naprieč celým právnym poriadkom. Ak by sme ho definovali príliš úzko, mohlo by to obmedziť jeho použitie v rôznych oblastiach, a práve to je dôvod k ponechaniu priestoru na široký výklad, ktorý je možné prispôbiť ku konkrétnym situáciám. Inými slovami, zákonodarca sa spolieha na to, že „majetok“ je tak fundamentálny pojem, že ho netreba definovať – a ak treba, jeho obsah sa dotvára prostredníctvom judikatúry a právnej teórie.

Právna ochrana majetku/vlastníckeho práva

Oproti samotnému pojmu majetok je jeho ochrana majetku definovaná jasne a konkrétne a je zabezpečená na viacerých úrovniach – ústavnej, občianskej, trestnoprávnej a správno-právnej úrovni. Najvyššiu garanciu poskytuje Ústava Slovenskej republiky, ktorá v čl. 20 ods.1 zaručuje každej fyzickej a právnickej osobe právo vlastníť majetok. Ústava tak vytvára základný rámec, ktorý musí rešpektovať celý právny poriadok. Oblasť práva poskytujúce sekundárnu ochranu majetku možno znázorniť porovnávacou tabuľkou.

Oblasť práva	Základná úprava	Cieľ ochrany	Typické prostriedky	Príklady
Občianske právo	Občiansky zákonník	Ochrana vlastníckeho práva a iných vecných práv medzi súkromnými osobami	Vindikačná žaloba (na vydanie veci), negatívna žaloba (na zdržanie sa zásahov), náhrada škody, predbežné opatrenia	Spor o hranice pozemku, neoprávnené užívanie cudzej veci, náhrada škody spôsobenej susedom
Trestné právo	Trestný zákon	Ochrana majetku ako celospoločenskej hodnoty, represia a prevencia závažných útokov	Trestné činy proti majetku (krádež, podvod, sprenevera, poškodzovanie cudzej veci, vydieranie) Tresty: odňatie slobody, peňažný trest, prepadnutie majetku	Krádež auta, podvodné vylákание peňazí, úmyselné poškodenie cudzieho majetku
Priestupkové právo	Zákon o priestupkoch ⁴	Riešenie menej závažných zásahov do majetku, ktoré nedosahujú intenzitu trestného činu	Pokuty, napomenutie, prepadnutie veci	Drobná krádež (škoda do určitej hranice, napr. 700 EUR), poškodenie cudzej veci menšieho rozsahu

Zdroj: Vlastná tvorba za využitia nástrojov AI pri vizuálnom stvárnení.

⁴ Zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

Charakteristika majetkovej trestnej činnosti

Nás pre potreby spracovávaného príspevku budú zaujímať hlavne trestnoprávne aspekty ochrany majetku. Trestný zákon upravuje trestné činy proti majetku najmä v štvrtej hlave osobitnej časti, konkrétne v ustanoveniach §§ 212–249. Tieto ustanovenia predstavujú najrozšírenejšiu skupinu trestných činov na Slovensku. Pre potreby vymedzenia majetkovej kriminality ako celku je predmetom útoku majetok (veci, peniaze, pohľadávky, alebo iné majetkové hodnoty), pričom cieľom páchatel'a býva obohatenie alebo spôsobenie škody inému. Predmetné trestné činy je pre študijné účely možné členiť na dve skupiny:⁵

- skutky, ktorých cieľom je obohatenie páchatel'a, patria tam primárne krádež, podvod, sprenevera,
- skutky, ktorých cieľom je primárne poškodiť majetok tretej osoby, kam patrí hlavne poškodzovanie cudzej veci a porušovanie povinnosti pri správe cudzieho majetku, konanie páchatel'a, pri ktorom využíva skutky páchané inou osobou, kam patrí trestný čin podielníctva a legalizácie výnosov z trestnej činnosti.

Je potrebné však upozorniť, že do majetkovej kriminality patrí množstvo ďalších trestných činov spadajúcich pod iné hlavy *Trestného zákona*, čo je spôsobené tým, že primárny objekt napadnutia je iný ako majetok, avšak obohatenie sa alebo spôsobenie škody inému môže byť okolnosťou podmieňujúcou vyššiu trestnú sadzbu. Ide o trestné činy, ktorých skutkové podstaty sú uvedené v ďalších hlavách *Trestného zákona*, kam patrí hlavne lúpež a vydieranie (druhá hlava *Trestného zákona*), pytlíctvo (šiesta hlava *Trestného zákona*) a pod.

Ako sme už naznačili vyššie, štruktúra majetkovej trestnej činnosti je prehľadne definovaná v štvrtej hlave osobitnej časti *Trestného zákona*, konkrétne v ustanoveniach §§ 212 – 249. Hlavnou kategóriou majetkovej trestnej činnosti je trestný čin krádeže, ktorý považujeme za najtypickejšieho reprezentanta tohto druhu kriminality. Uvedené tvrdenie môžeme argumentačne oprieť aj o štatistické dáta (napríklad v roku 2024 tvorili krádeže až takmer 82 % všetkých objasnených trestných činov v štruktúre majetkovej kriminality).⁶ Z teoreticko-metodologicko-právneho hľadiska možno v kontexte systematiky trestných činov majetkovej povahy hovoriť o kategórii tzv. ostatných majetkových trestných činov, kde môžeme zaradiť napríklad neoprávnené užívanie cudzej veci, neoprávnené používanie cudzieho motorového vozidla, neoprávnené vyrobenie a používanie platobného prostriedku, elektronických peňazí alebo inej platobnej karty, falšovanie a pozmeňovanie identifikačných údajov motorového vozidla, podvod, úžera, poškodzovanie cudzej veci, poškodzovanie a znehodnocovanie kultúrnej pamiatky, poškodzovanie a znehodnocovanie archeologického dedičstva, falšovanie predmetov kultúrnej hodnoty. Vychádzajúc z uvedenej štruktúry je potrebné uviesť, že pre potreby tohto príspevku nejde o úplný výpočet, ale len o ilustratívne vybrané trestné činy spadajúce do majetkovej kriminality z hľadiska trestno-právneho ponímania.

Na druhej strane, z pohľadu takticko-štatistického (policajná štatistika alebo Evidenčno-štatistický systém kriminality), sa množstvo trestných činov štvrtej hlavy zaraďuje do kategórie

⁵ GRÍVNA, T., M. SCHEINOST a I. ZOUBKOVÁ. *Kriminologie. 4 aktualizované vydanie*, s. 262.

⁶ MV SR. *Štatistika kriminality v Slovenskej republike za rok 2024*. [online]. [cit. 5. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://www.minv.sk/?statistika-kriminality-v-slovenskej-republike-za-rok-2024-csv>.

ekonomickej kriminality, ako sú podvod, úžera, neoprávnené užívanie motorového vozidla, poškodzovanie cudzej veci a pod. Dôvodom uvedenej zmeny radenia je stanovenie vlastných špecifických kritérií takticko-štatistického vykazovania zameraného predovšetkým na výšku škody a spôsob napadnutia objektu.⁷⁸

Metodika odhaľovania a objasňovania trestných činov majetkovej kriminality

Metodiky odhaľovania a objasňovania trestných činov v širšom zmysle slova sú praxou a teóriou overené schémy postupov (programy) pri dosahovaní stanoveného cieľa. V užšom zmysle slova termínom metodika odhaľovania a objasňovania trestných činov označujeme rešpektovanie delegovaných kompetencií pri účelovom projektovaní postupov, ktoré vytvárajú predpoklady na ich účinnú a efektívnu realizáciu. Najdôležitejšími prvkami informačno-teoretických základov sú skupiny poznatkov o podstate a jednotlivých súčiastiach kriminalistickej charakteristiky trestných činov, ako aj poznatky /informácie/ charakterizujúce kriminalistické zvláštnosti odhaľovaných a objasňovaných trestných činov a s nimi spojených operatívnych a vyšetrovacích situácií. Predmetné znalosti, poznatky a informácie sa využívajú nielen k vypracováaniu jednotlivých metodík odhaľovania, objasňovania a vyšetrovania trestných činov v rámci nich používaných metód, prostriedkov, postupov a operácií, ale aj k predikcii možného rozvoja súčasnej metodológie.⁹

Príslušníci polície pri voľbe metodického prístupu k odhaľovaniu a objasňovaniu zámerne a cieľavedome vychádzajú z praxou overených teoretických a metodologických princípov. Prax potvrdzuje, že práve tie umožňujú úspešne zavŕšiť realizáciu týchto procesov, a to objektívnym poznaním reálnej skutočnosti.

K objektivizácii uvedeného je vhodné uviesť, že príslušníci polície v každom štádiu realizácie procesov odhaľovania a objasňovania trestných činov skúmajú a hodnotia identitu potrieb ich realizácie (pritom rešpektujú delegované kompetencie – právnu reguláciu, zodpovednosť, ...). Na zmeny týchto potrieb operatívne reagujú (napríklad alternatívnym postupom, stanovením a plnením nových úloh, aplikáciou iných prostriedkov v metódach a pod.), pritom rešpektujú overené skúsenosti.

Vychádzajúc u uvedeného je možné konštatovať, že metodika odhaľovania a objasňovania má nasledovné funkcie/komponenty:¹⁰¹¹

- poznávaciu – zameraná na vlastnosti identity objektov poznávania (kriminalita, modely kriminálnej charakteristiky trestných činov, *modus operandi*), ktoré podmieňujú samotný proces odhaľovania a objasňovania, inými slovami spočíva v zoskupovaní trestných činov do homogénnych skupín, popisom ich kriminalistickej charakteristiky, typických stôp vznikajúcich pri ich páchaní a pod.,
- formatívnu – s cieľom tvorby štruktúrovaného formátu procesov odhaľovania a objasňovania rámcovo vypracováva systémové algoritmy postupov, ktorými je možné účinne a efektívne realizovať procesy odhaľovania a objasňovania v určitých

⁷ MV SR. Číselníky. [online]. [cit. 5. novembra 2025]. Dostupné na internete: https://infoweb.minv.sk/~michel/essk_ciselniky.html.

⁸ GRIVNA, T., M. SCHEINOST a I. ŽOUBKOVÁ. *Kriminologie. 4 aktualizované vydanie*. s. 263.

⁹ KONRÁD, Z., V. PORADA, J. STRAUS a J. SUCHÁNEK. *Kriminalistika - Kriminalistická taktika a metodiky vyšetrovaní*, s. 163.

¹⁰ LIŠŇ, M., *Odhaľovanie a objasňovanie trestných činov všeobecnej kriminality*, s. 79.

¹¹ LIŠŇ, M. a A. VAŠKO, A. Metodika odhaľovania a objasňovania trestných činov. In: *Forenzní vědy, právo, kriminalistika*, 75 – 86.

kriminálno-policajných situáciách; v podstate ide o tvorbu typových modelov činnosti policajných orgánov v procese poznávania určitej kategórie trestnej činnosti, takéto modely predstavujú usporiadaný systém doporučených metód a operácií, vyznačujúcich sa pevnou štruktúrou,

- kontrolnú – zameranú na sústavnú kontrolu aktuálnosti vypracovaných metodických doporučení a ich súladu s prebiehajúcimi zmenami spôsobu páchania a legislatívnymi zmenami v prostredí (legislatívne, sociálne, ekonomické, technologické a pod.).¹²

*Identifikácia spoločných poznávacích funkcií/komponentov odhaľovania a objasňovania trestných činov:*¹³

- typické formy páchania trestnej činnosti (skutková podstata, štádiá, trestná súčinnosť),
- typické situácie v čase páchania trestného činu,
- typické vlastnosti potenciálneho páchatel'a (pohlavie, vek, vzťah k miestu udalosti, intelektuálna vyspelosť, odbornosť, kriminálna minulosť (skúsenosť), a pod.),
- účel kriminálneho konania, sledované ciele páchatel'ov,
- motivácia a motívy páchania daného druhu trestných činov,
- typické spôsoby správania sa potenciálneho páchatel'a (pred, v priebehu a po spáchaní trestných činov),
- povaha a osobitosti správania sa obete (pred, v priebehu a po spáchaní trestných činov),
- typické reálne, analytické a transferové (apriórne) informácie,
- osobitosti impulzov (podnetov a indikátorov) odhaľovania a objasňovania určitého druhu trestných činov a spôsoby ich identifikácie a preverovania,
- typické kriminálno-policajne (napríklad operatívne) situácie,
- osobitosti tvorby a previerky operatívno-pátracích verzií, plánovania a organizácie odhaľovania trestných činov a zisťovania ich páchatel'ov,
- osobitosti typických počiatočných a následných opatrení a úkonov v procese odhaľovania trestných činov a zisťovania ich páchatel'ov,
- typické dôkazy, vykonávanie dokazovania,
- osobitosti prevencie metódami a prostriedkami OPČ a pod.

Z predloženého výpočtu funkcií/komponentov je zrejmé, že ide o široký rozsah informácií, ktorých zozbieranie, spracovanie, ako aj ich priebežná aktualizácia vytvárajú súbor východiskových informácií odhaľovania a objasňovania trestnej činnosti. Zabezpečovanie takto identifikovaného informačného rozsahu pre potreby odhaľovania a objasňovania je nevyhnutnosťou pre všetkých príslušníkov a pracovníkov polície.

¹² KONRÁD, Z., V. PORADA, J. STRAUS a J. SUCHÁNEK. *Kriminalistika - Kriminalistická taktika a metodiky vyšetrování*, s. 165.

¹³ LISOŇ, M. *Odhaľovanie a objasňovanie trestných činov všeobecnej kriminality*, s. 89.

Identifikácia spoločných formatívnych funkcií/komponentov odhaľovania a objasňovania trestných činov:

- zmocnenie sa impulzu – cieľavedomé a systematické zisťovanie indikátorov, prijatie oznámenia – formulovanie potreby,
- prvý zásah na mieste činu,
- činnosť výjazdovej skupiny – práca na mieste činu,
- šetrenie na mieste činu a v jeho okolí,
- pátranie po páchatelovi po horúcej stope,
- určenie charakteru prípadu,
- analýza získaného poznania,
- analýza postupov pri odhaľovaní a objasňovaní kriminálno-polícajnej situácie,
- stanovenie ďalšieho postupu (rozhodnutie o ďalšom postupe).

Jednotlivé komponenty/funkcie, tak ako sú uvedené, sú druhovo zhodné s účelom, cieľmi, ktoré musia príslušníci polície využitím svojich kompetencií, odhaľovaním a objasňovaním dosiahnuť.

Identifikácia spoločných kontrolných funkcií/komponentov odhaľovania a objasňovania trestných činov:

Zameriava na sústavnú kontrolu aktuálnosti vypracovaných metodických odporúčaní a ich súladu s prebiehajúcimi zmenami spôsobu páchania a legislatívnymi zmenami v prostredí (legislatívne, sociálne, ekonomické, technologické a pod.) Z praktického hľadiska je potrebné pravidelne prehodnocovať obsah príslušných funkcií/komponentov z pohľadu ich aktuálnosti a aplikovateľnosti. V ďalšej časti príspevku sa už nebudeme bližšie venovať predmetnej funkcii/komponentu, aj vzhľadom na to, že uvedené tvrdenia majú generálnu platnosť (sú aplikovateľné na jednotlivé nami analyzované kategórie trestných činov).

Krádeže

Ako sme už naznačili vyššie, z hľadiska štruktúry majetkovej kriminality sú krádeže najtypickejším a najfrekventovanejším trestným činom. V rámci štatistickej evidencie Policajného zboru delíme krádeže na:¹⁴

- 1) krádeže vlámaním,
- 2) krádeže ostatné.

Ad 1) Krádeže vlámaním rozlišujeme z metodicko-taktického hľadiska podľa objektu napadnutia (napríklad podľa štatistického vykazovania ide o obchody, výklady, reštaurácie, byty). Objekty sú často vytypované, predmetom záujmu páchatelov trestnej činnosti sú najmä finančné prostriedky, ale aj šperky z drahých kovov, spotrebná elektronika, počítačová technika a iné veci, ktoré sa dajú rýchlo predat', resp. založiť do záložní a takto získať finančné prostriedky slúžiace napríklad na nákup drog, na hry na hracích automatoch a v kasínach, na tipovanie v stávkových kanceláriách a pod. Pokiaľ ide o páchatelov tejto trestnej činnosti,

¹⁴ MV SR. *Prehľad o vybraných druhoch trestnej činnosti*. [online]. [cit. 5. novembra 2025]. Dostupné na internete: http://statpz.minv.sk/statistika/sr_uvod.htm.

títo vo veľkej miere pochádzajú z radov osôb požívajúcich omamné návykové látky a tiež hráčov na výherných hracích automatoch (gamblerov) a iných hazardných hier. Na druhej strane, značná časť krádeží vlámaním je páchaná profesionálnymi páchatelmi na objednávku a je súčasťou aktivít organizovaného zločinu. Narastajúcim problémom identifikovaným na úrovni Európskej únie (ďalej len „EÚ“) je páchanie predmetnej kriminality vysoko mobilnými organizovanými skupinami, ktoré často využívajú diaspóry v členských štátoch na vytváranie sietí kontaktov, oporných bodov a logistickej podpory a zvyčajne spáchajú značný počet trestných činov v regióne počas krátkeho obdobia, než sa presunú ďalej.¹⁵ Odhady naznačujú, že v EÚ sa každú minútu a pol spácha jedno vlámanie, pričom niektoré členské štáty zaregistrujú až 1 000 vlámaní denne. Organizované zločinecké skupiny využívajú rôzne online služby na uľahčenie svojich vlámaní. Patria sem kontroly na platformách sociálnych sietí, či sa jednotlivci nenachádzajú mimo cieľových obydli, prieskum cieľových štvrtí pomocou bezplatných online navigačných nástrojov (google street) a pod.

Ad. 2) Krádeže ostatné sa z metodicko-taktického hľadiska členia na krádeže vreckové, motorových vozidiel, vecí z áut a v bytoch. Krádeže ostatné sa považujú za typickú formu pouličnej kriminality (pre účely policajnej štatistiky aj tzv. „uličnej trestnej činnosti“). Pri všetkých druhoch tzv. ostatných krádeží je spoločná veľmi nízka objasnenosť. Rovnako ako pri krádeži vlámaním, ide sčasti o príležitostných, ale často aj profesionálnych páchatelov, a tak ako už bolo skôr uvedené, zapájanie sa vysoko mobilných organizovaných skupín pôsobiacich v rámci EÚ.¹⁶ Čo má častokrát za následok stav, keď sa táto majetková trestná činnosť vyšetruje len na miestnej úrovni, čo sťažuje odhaľovanie a následne objasňovanie týchto trestných činov. V mnohých prípadoch sa tak incidenty majetkových trestných činov stále klasifikujú ako drobná kriminalita bez toho, aby sa bral do úvahy aspekt organizovaného zločinu.

Pre lepšiu ilustráciu bolo za obdobie 2020 – 2024 zistených 13 855 skutkov krádeží vlámaním, priemerne ročne je zaznamenaných 3 500 krádeží vlámaním. V roku 2023 bol zaznamenaný najvyšší počet trestných činov (krádeže vlámaním a krádeže ostatné), celkovo 15 493; za obdobie 2020 – 2024 to bolo celkovo zaznamenaných 69 521 trestných činov (krádeže vlámaním a krádeže ostatné). Škoda spôsobená krádežami vlámaním a ostatnými krádežami za sledované obdobie bola vo výške 152 474 000,- EUR, pričom najvyššia škoda (krádeže vlámaním a krádeže ostatné) bola spôsobená v roku 2023 vo výške 34 023 000,- EUR. Identifikovaných bolo 7 kriminálnych skupín (pričom 2 boli zamerané na krádeže vlámaním do objektov a bankomatov a 5 sa zaoberalo krádežami motorových vozidiel), okrem občanov Slovenska boli členmi 7 kriminálnych skupín najmä občania Lotyšska, Poľska, Gruzínska a Rumunska.¹⁷

¹⁵ Europol. *Organizovaná majetková kriminalita*. [online]. [cit. 5. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://www.europol.europa.eu/crime-areas/organised-property-crime>.

¹⁶ Europol. *Organizovaná majetková kriminalita*. [online]. [cit. 5. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://www.europol.europa.eu/crime-areas/organised-property-crime>.

¹⁷ MV SR. *Polícia zverejnila Národné strategické hodnotenie kriminálnych hrozieb za rok 2024*. [online]. [cit. 5. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://www.minv.sk/?tlacove-spravy&sprava=policia-zverejnila-narodne-strategicke-hodnotenie-kriminalnych-hrozieb-za-rok-2024>.

Krádeže vlámaním

Krádeže vlámaním tvoria jednu z najrozšírenejších skupín trestných činov. Vlámaním sa podľa § 122 ods. 4 *Trestného zákona* rozumie vniknutie páchatel'a do uzavretého priestoru nedovoleným prekonaním uzamknutia alebo prekonaním inej zabezpečovacej prekážky použitím sily alebo l'sťou. Za vlámanie treba považovať aj prekonanie uzamknutia bez použitia násilia, napr. otvorenie zámky pravým kľúčom, keď páchatel' vedel o osadení zámky po odstránení pôvodnej zámky inou osobou. Spáchanie trestného činu vlámaním je osobitný kvalifikačný moment patriaci medzi najzávažnejšie spôsoby konania. Znak vlámania môže byť naplnený troma spôsobmi vniknutia páchatel'a do uzavretého priestoru:

- Nedovoleným prekonaním uzamknutia, napríklad použitím pravých kľúčov, duplikátov kľúčov alebo tzv. univerzálnym kľúčom (vrátane tzv. pakľúčov). Je nutné zdôrazniť, že vojdienie do uzavretého priestoru cez zatvorené dvere, ktoré však nie sú uzamknuté, len za pomoci stlačenia kľúčky, sa nepovažuje za vlámanie.
- Prekonaním inej zabezpečovacej prekážky za použitia sily, napríklad preskočenie plotu, rozbitie okna. Za prekonanie inej zabezpečovacej prekážky možno považovať odstránenie mreží na dverách a oknách objektu, vylámanie okien a dverí, rozbitie sklenených výplní okien a dverí, roztrhnutie pletiva na dverách a oknách, rozťahnutie zárubní dverí, rozbúranie steny, vniknutie do objektu cez strechu, vyradenie z činnosti zabezpečovacie a signalizačné zariadenia a pod. Na prekonanie zabezpečovacích prekážok páchatel' použije vlastnú silu alebo rôzne nástroje vyrábané či už v sériovej výrobe, napr. vŕtačku, brúsku, zdvihák na auto, kladivo, kliešte, skrutkovač, sochor a pod., alebo tzv. vlamačské náradie, ako sú nástroje a prípravky upravené a vyrobené špeciálne k páchaniu trestnej činnosti, rôzne páčidlá a pod.
- L'sťou, napríklad vydávanie sa za opravára elektriny, vpustenie páchatel'a do bytu dieťaťom na základe nepravdivej legendy, využitím omylu, ktorý páchatel' vyvolal napríklad tým, že dá do dverí zábranu, aby majiteľ bytu nemohol dvere zamknúť, použitím úskoku. V každom prípade pôjde o vniknutie do objektu bez vedomia a súhlasu majiteľa, resp. nepovolanej osoby. Pod pojmom kvalifikovaný spôsob vlámania rozumieme použitie špeciálneho nástroja alebo prípravku na prekonanie prekážky, ktorá páchatel'ovi zabraňuje v prístupe k veci, ktorá je predmetom jeho záujmu.¹⁸

Špecifiká poznávacích funkcií/komponentov odhaľovania a objasňovania krádeží vlámaním

Vychádzajúc zo skôr uvedených všeobecných poznávacích funkcií si primárne všimame nasledovné zásadné prvky (*modus operandi*) v poradí:

- a) motív, cieľ, a účel konania páchatel'a,
- b) štádiá konania,
- c) prostredie (udalosť + situácia),
- d) informácie – reálne, analytické a transferové (apriórne).

¹⁸ MV SR. *Metodická pomôcka ku krádežiam vlámaním do bytov, rodinných domov a rekreačných chát*. [online]. [cit. 5. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://info.minv.sk/pz/ppz-okp/ppz-okp-oo/Metodiky>

Ad a) Motívy – vnútorné pohnútky – môžu byť rôzne, často vychádzajú z kombinácie osobných, sociálnych a ekonomických faktorov. Páchateľ sa rozhodne pre vlámanie najmä kvôli túžbe po majetkovom zisku, ale dôvody môžu byť oveľa komplexnejšie.

Finančná núdza alebo chudoba, páchatelia sa dopúšťajú vlámania kvôli nedostatku základných životných prostriedkov alebo dlhovým problémom.

Závislosť od drog alebo alkoholu – závislí jednotlivci často kradnú, aby získali peniaze na ďalšiu dávku alebo alkohol.

Túžba po rýchlom zisku – kedy páchatelia vnímajú vlámanie ako jednoduchý spôsob, ako sa rýchlo obohatiť, najmä ak ide o cennosti, elektroniku alebo hotovosť.

Recidíva a kriminálny životný štýl – osoby s kriminálnou minulosťou môžu pokračovať v páchaní trestnej činnosti, pretože je to pre nich osvedčený spôsob prežitia alebo obživy.

Sociálne vylúčenie a frustrácia – ľudia, ktorí sa cítia vylúčení zo spoločnosti alebo sú dlhodobo nezamestnaní, môžu vnímať krádež ako formu „odplaty“ alebo spôsob, ako si „zobrať“, čo im patrí.

Skupinový tlak alebo vplyv okolia – mladí páchatelia sa často nechajú ovplyvniť kamarátmi alebo gangmi, ktoré ich motivujú k účasti na vlámaní.

Kleptománia – psychická porucha, ktorá sa prejavuje nutkavou potrebou kradnúť veci bez ohľadu na ich hodnotu alebo osobnú potrebu (nejde o bežnú krádež z túžby po majetku, ale o impulzívne správanie, ktoré má korene v duševnom zdraví).

Zberateľská vášeň – ak ide o osoby závislé na získavaní špecifických predmetov, ktoré sú vzácne, cenné alebo ťažko dostupné, ide o psychologickú potrebu vlastniť konkrétny predmet.

Z pomsty – páchatel' koná nie kvôli majetkovému zisku, ale z emocionálneho dôvodu – najčastejšie ako reakcia na krivdu, konflikt alebo pocit nespravodlivosti. Tento typ krádeže môže byť impulzívny, osobný a často cielene mierený proti konkrétnej osobe.

V kontexte vymedzenia cieľa konania páchatel'a krádeže vlámaním – už zo samotnej povahy majetkovej kriminality vyplýva, že primárnym cieľom je zmocnenie sa cudzej veci.

Účel konania páchatel'a krádeže vlámaním je vedomý zámer, ktorý chce páchatel' dosiahnuť. Patrí sem napríklad: vytváranie podmienok na páchanie inej trestnej činnosti – vlámanie za účelom získania zbraní, dokladov, techniky, ktoré sa následne použijú pri lúpeži, podvode, únose; vniknutie do objektu kvôli inštalácii sledovacieho zariadenia – napr. odpočúvania, kamery, GPS; získanie prístupu k citlivým informáciám – napr. databázy, účtovníctvo, heslá a pod.; za účelom kompromitácie obete – snaha o úmyselné poškodenie reputácie alebo dôveryhodnosti osoby či inštitúcie – vlámanie môže byť vykonané tak, aby vyzeralo ako čin obete – napr. podstrčenie dôkazov, dokumentov, omamných látok; zakrývanie inej trestnej činnosti – získanie alibi; likvidácia konkurencie – získanie citlivých informácií, poškodenie reputácie konkurenta, sabotovanie činnosti konkurenta a pod.

Ad b) Štádiá konania páchatel'a

Štádiá konania páchatel'a krádeže vlámaním zahŕňajú celý proces od prípravy až po útek a manipuláciu s odcudzenými vecami. Každé štádium má svoje špecifiká, ktoré môžu byť dôležité pri odhaľovaní a objasňovaní konkrétneho skutku. Preto je potrebné venovať osobitnú pozornosť nasledovným znakom, ktoré určujú identitu spôsobu páchania trestného činu, medzi ktoré patrí:

Príprava:

- tipovanie objektu napadnutia,
- príprava vhodných prostriedkov na napadnutie,
- vytváranie vhodných podmienok uľahčujúcich spáchanie,
- organizácia – spolčovanie, štruktúrovanie – výber spolupáchateľov, deľba práce,
- vytváranie alibi – situáciou, osobami,
- príprava na realizáciu predmetu záujmu – na objednávku, pre osobnú potrebu a pod.,
- príprava na prekonanie prekážky, vniknutie do objektu, zmocnenie sa cudzej veci,
- príprava na príchod na miesto činu, odchod (útek) z miesta činu,
- vytváranie predpokladov na zabezpečenie ochrany pri páchaní TČ, rozhodnutie o spôsobe zbavenia sa kompromitujúcich predmetov (vytvorenie podmienok, úkryt a pod.).

Dokonanie:

- objekt napadnutia,
- predmet záujmu,
- možné vzťahy k objektu a predmetu záujmu,
- vzťahy k poškodenému,
- príchod na miesto činu,
- prekonanie prekážky – vniknutie do objektu,
- zabezpečenie pred prekvapením,
- správanie sa na mieste činu,
- či pácha trestný čin sám, resp. v spolupáchateľstve,
- manipulácia s objektmi nachádzajúcimi sa na mieste činu,
- odchod páchatel'a z miesta činu,
- správanie sa poškodeného,
- realizácia predmetu záujmu,
- komunikácia s prostredím (v komunite, v ktorej žije; v prostredí, v ktorom môže realizovať predmet záujmu, vytvoriť alibi, resp. v kriminálnom prostredí),
- utajovanie konania (zbavenie sa kompromitujúcich materiálov, nástrojov a pod.),
- eliminovanie možností vyťažovania informačných sietí.

Ad c) Prostredie = udalosť + situácia

Ide o vytvorenie si prvej ucelenej predstavy o odhaľovanom skutku (určenie charakteru prípadu), podľa ktorej sa rozvíja ďalší priebeh odhaľovania. Cieľom uvedeného opatrenia je zistiť, či oznámený prípad je trestným činom alebo iba iným konaním.

Ad d) Informácie

V priebehu odhaľovania a objasňovania trestných činov sa zameriavame na získavanie, spracovávanie (analyzovanie, triedenie, porovnávanie a pod.) a využitie

informácií smerujúcich k identifikácii trestnej činnosti. Súčasťou tohto postupu je orientácia na informácie reálne – materiálne a pamäťové stopy, analytické – logické operácie a transferové (apriórne) – prevzaté vzory. Pri odhaľovaní a objasňovaní krádeží vlámaním sú predmetom nášho záujmu informácie získané z realizácie procesných úkonov (napríklad obhliadky miesta činu, domových prehliadok, prehliadok iných priestorov a pozemkov, osobnej prehliadky, výsluchu, rekognície, rekonštrukcie, vyšetrovacieho pokusu, previerky výpovede na mieste); mimoprocesných úkonov (napríklad operatívne previerky na miestach pravdepodobného úkrytu, úschovy či odbytu ukradnutých vecí, operatívne pozorovanie a kontrola záujmových objektov – osôb, miest, kriminálnych situácií, ktoré vedú k spáchaniu trestnej činnosti, operatívne vyťažovanie, aktivizácia informačnej siete, lustrácie a porovnávanie údajov v archívoch, evidenciách a informačných systémoch, získavanie informácií z otvorených zdrojov o správaní a konaní záujmových objektov), ale aj z logických operácií použitých pri spracovávaní získaných informácií (analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, komparácia, analógia a pod.) či cestou transferu poznania (osvedčené postupy obsiahnuté v metodikách odhaľovania a objasňovania trestných činov a generalizované závery napr. o *modus operandi*).¹⁹

Špecifiká formatívnych funkcií/komponentov odhaľovania a objasňovania trestných činov krádeží vlámaním

- zmocnenie sa impulzu – cieľavedomé a systematické zisťovanie indikátorov, prijatie oznámenia a formulovanie potreby (nasleduje preverenie vierohodnosti a pravdivosti oznámenia; od oznamovateľa sa požadujú všetky dôležité údaje k predmetnej udalosti; zároveň je potrebné zabezpečiť, aby osoba oznamovateľa bola k dispozícii pre ďalšie potrebné úkony orgánov polície vyrozumieť o udalosti operačného dôstojníka, ktorý vyšle na miesto udalosti výjazdovú skupinu a zároveň vyrozumie o udalosti príslušných služobných funkcionárov),
- prvý zásah na mieste činu (vykonávanie prvotných neodkladných opatrení) – preverenie správnosti oznámenia o udalosti (zistenie, či sa na mieste činu nenachádza páchateľ, ak áno, je potrebné zvážiť vyžiadanie posíl na jeho zadržanie a zároveň je potrebné zabrániť páchateľovi v pokračovaní v trestnej činnosti a jeho úteku z miesta činu; zabezpečenie poskytnutia prvej pomoci zraneným osobám; vykonanie opatrení na odstránenie nebezpečenstva, ktoré môže hroziť vznikom ďalšej škody na živote, zdraví alebo majetku, resp. zabezpečenie odborníkov na vykonanie týchto opatrení (únik vody, plynu, šírenie požiaru); pri nepriaznivých poveternostných podmienkach (napríklad pri silnom vetre, daždi, snežení a pod.) zabezpečenie stôp na mieste udalosti pred ich poškodením, alebo zničením; uzatvorenie a zaistenie miesta činu v potrebnom rozsahu, zabezpečenie prítomnosti zúčastnených osôb do príchodu výjazdovej skupiny; zisťovanie totožnosti osôb, ktoré majú vzťah k miestu udalosti a zaznamenanie pohybu a výskytu motorových vozidiel v blízkosti miesta činu (oznamovateľa, svedkov,

¹⁹ Metodické pomôcky k odhaľovaniu a objasňovaniu rôznych druhov trestnej činnosti sa vzhľadom k svojej povahe nachádzajú len na webových sídlach výkonných útvarov Policajného zboru v rámci vnútornej siete MV SR.

poškodených, ako aj ďalších osôb prítomných na mieste činu), organizácia pátrania po čerstvej (horúcej) stope s cieľom zadržať páchatel'a trestného činu,²⁰

- činnosť výjazdovej skupiny – práca na mieste činu, obhliadka miesta činu,

Prevažná časť krádeží vlámaním do bytov je oznamovaná samotnými poškodenými resp. inými osobami. Pri objasňovaní krádeží vlámaním do bytu, ako aj inej trestnej činnosti, policajti operatívnej zložky služby kriminálnej polície plánujú a realizujú operatívno-pátraciu činnosť a vyšetrovatelia vykonávajú procesnú činnosť. Je potrebné zdôrazniť, že policajti operatívnej zložky služby kriminálnej polície, ako aj vyšetrovatelia, sú vedení jedným spoločným cieľom. Na ten účel je nutné uplatňovať ich úzke súčinnostné vzťahy v rámci jednotného objasňovacieho procesu. Policajti operatívnej zložky služby kriminálnej polície v rámci plnenia úloh odhaľovacieho procesu v operatívno-pátracej činnosti plánujú a realizujú prvotné a následné operatívno-pátracie opatrenia.

Prvotné operatívno-pátracie opatrenia:

- a) určenie charakteru prípadu,
- b) orientačné skúmanie materiálových stôp na mieste činu a v jeho okolí,
- c) prenasledovanie páchatel'a po čerstvej stope,
- d) operatívne šetrenie na mieste činu a v jeho okolí,
- e) typovanie podozrivých osôb a ich previerky,
- f) vysielanie hliadok do miest pravdepodobného výskytu páchatel'a, vecí, či zločineckých nástrojov,
- g) vyhlásenia a výkon pátrania po osobách a veciach.

Následné operatívno-pátracie opatrenia:

- a) analýza výsledkov prvotných operatívno-pátracích opatrení,
- b) typovanie a previerky podozrivých osôb,
- c) organizovanie a realizácia operatívno-pátracích opatrení v záujmovom prostredí,
- d) pátranie po osobách a veciach,
- e) využívanie prostriedkov, metód a foriem operatívno-pátracej činnosti,
- f) analýza objasnených a doposiaľ neobjasnených, druhovo zhodných krádeží vlámaním,
- g) prijatie opatrení vo väzniciach a útvaroch Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky.

Výpočet následných opatrení nie je uvedený taxatívne, ani uvedené poradie nie je nemenné. Ako kvantita, tak i postupnosť opatrení, sú závislé od individuálnych zvláštností každého prípadu. Preto medzi následné operatívno-pátracie opatrenia možno zaradiť i také, ktoré sú inak vykonávané ako prvotné, prípadne ich viackrát opakovať. Rovnako platí, že následné operatívno-pátracie opatrenia sú aplikované len v prípade, ak odhaľovania a objasňovanie prvotnými opatreniami a úkonmi nebolo ukončené (spracovaným poznaním je potvrdené, že bol spáchaný konkrétny trestný čin, k spáchaniu trestného činu nedošlo, je známa identita páchatel'a, a pod.).

Poznámka: Vzhľadom na rozsah skutkových podstát majetkovej kriminality bolo zo strany spracovateľa textu rozhodnuté podrobne rozpracovať primárne trestný čin krádeže vlámaním,

²⁰ MV SR. Metodická pomôcka ku krádežiam vlámaním do bytov, rodinných domov a rekreačných chát. [online]. [cit. 5. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://info.minv.sk/pz/ppz-okp/ppz-okp-oo/Metodiky>

a to hlavne z dôvodu, že ide o najrozšírenejšiu skupinu majetkových trestných činov a v neposlednom rade o skutočnosť, že predmetná majetková trestná činnosť je vnímaná zo strany verejnosti oveľa citlivejšie, nakoľko pri nej dochádza k významným zásahom do jej súkromia, čo môže mať za následok zvýšenia pocitu ohrozenia. Rovnako z hľadiska praktickej činnosti príslušníkov Policajného zboru je prevažná väčšina špecifík poznávacích a formatívnych funkcií/komponentov odhaľovania a objasňovania krádeží vlámaním aplikovateľná v menšom alebo väčšom rozsahu aj na iné formy majetkovej trestnej činnosti. Z uvedeného dôvodu bude preto v menšom rozsahu – len na úrovni osobitostí – venovaná pozornosť aj nasledovným trestným činom:

- vreckové krádeže,
- krádeže motorových vozidiel.

Vreckové krádeže

Špecifiká poznávacích funkcií/komponentov odhaľovania a objasňovania trestných činov vreckových krádeží

V dnešnej dobe často pozorovaný a nežiadúci jav vreckových krádeží nachádza svoje zhmotnenie v *Trestnom zákone*, ktorý ustanovuje „kto si prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní a čin spácha na veci, ktorú ma iný na sebe“.²¹ To, že vrecková krádež nestráca ani v dnešnej dobe na svojom význame, je častokrát zapríčinené faktorom otvorených hraníc v rámci Schengenského priestoru, ktorý naplno využívajú, ako už bolo skôr uvedené, vysoko mobilné organizované skupiny pôsobiace v rámci EÚ.²² Toto často vedie k situácii, keď sa táto majetková trestná činnosť vyšetruje len na miestnej úrovni, čo sťažuje odhaľovanie a následne aj objasňovanie týchto trestných činov. V mnohých prípadoch sa tak incidenty majetkových trestných činov stále klasifikujú ako drobná kriminalita bez toho, aby sa bral do úvahy aspekt organizovaného zločinu. Takto pôsobiaci páchatelia sú veľmi zruční, sebavedomo vystupujú a rýchlo menia miesta ich pôsobenia. Z pohľadu motivácie a spôsobu realizácie rozlišujeme dve skupiny páchatel'ov. Do prvej skupiny zaraďujeme špecialistov – recidivistov, pre ktorých je spravidla typické, že sa k páchaniu krádeží pripravujú, komunikujú v skupinách, využívajú umelo vytvorené situácie a špecifické techniky. K tipovaniu osôb dochádza napríklad pri platení alebo manipulácii s cennými predmetmi. Pri tomto druhu páchatel'ov poznávame vysoký stupeň motivácie, ktorý vedie k cieľavedomému zbavovaniu sa kompromitujúcich predmetov z tejto trestnej činnosti. Druhou skupinou sú príležitostní páchatelia, ktorí konajú bez prípravy. To znamená, že pri ich konaní absentuje organizovanosť a použité špecializovaných upravených nástrojov. Páchatel' obyčajne koná impulzívne a využije vhodnú situáciu, napr. vidí odstavený neuzamknutý bicykel a rozhodne sa využiť priaznivú situáciu.

Okrem mužov a žien, ktorých činnosť je rozdielna v určitých znakoch sú často páchatel'mi aj deti a mladiství, sú to osoby, ktoré sú často navádzané dospelými, ktoré ich súčasne pri trestnom čine kryjú.²³ Dieťa ako realizátor trestnej činnosti pôsobí menej nápadne. Z hľadiska miesta pôsobenia si vreckoví zloději volia miesta, ktoré sú pre ich činnosť najvýhodnejšie. Voľba miesta závisí od skúsenosti páchatel'a nadobudnutej dlhodobou

²¹ § 212 ods. 1 pís. d) zákona č. 300/2005 Z. z. *Trestný zákon v znení neskorších predpisov*.

²² Europol. *Organizovaná majetková kriminalita*. [online]. [cit. 5. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://www.europol.europa.eu/crime-areas/organised-property-crime>.

²³ PROTIVINSKÝ, M. a kol. *Vyšetrovaní krádeží a loupeží*, st. 17.

činnosťou, častým miestom sú rôzne hromadné podujatia, ako výstavy, koncerty, športové podujatia, resp. miesta s vyššou koncentráciou osôb, ako prostriedky hromadnej dopravy a pod.

Špecifiká formatívnych funkcií/komponentov odhaľovania a objasňovania trestných činov vreckových krádeží

Začiatočným úkonom, tak ako pri predchádzajúcich druhoch majetkovej trestnej činnosti, je prijatie oznámenia o okolnostiach spáchania trestného činu. Obvykle z neho vyplývajú informácie o tom, ako a kde ku krádeži došlo, ako bola krádež zistená, čo bolo odcudzené, či má obeť vedomosť o páchatel'ovi, kto mohol krádež pozorovať alebo páchatel'a vidieť. Syntézou týchto informácií policajt odvodí skutočnosti dôležité pre charakter prípadu – teda, či ide o trestný čin, alebo je trestný čin len predstieraný. Po príchode na miesto činu, okrem štandardných formatívnych funkcií/komponentov odhaľovania a objasňovania trestných činov (viď vyššie v texte), je potrebné bližšie definovať pátranie po horúcej stope, ktorého cieľom je prenasledovanie a zadržanie páchatel'a ešte predtým, ako dôjde k ukrytiu, resp. speňaženiu odcudzenej veci alebo inému zahladeniu stôp. Pri vyťažovaní informácií policajt získava poznatky z miesta činu, ako aj z jeho okolia, pričom osobitne vyťažuje osoby, ktoré situáciu bezprostredne vnímali alebo boli jej objektom. V tomto procese je dôležité nezanedbať informácie, ktoré sa môžu na prvý pohľad zdať nerelevantné k udalosti. Rovnako dôležitou informáciou je aj skutočnosť možného výskytu páchatel'a na mieste trestného činu pred a po jeho spáchaní, čo môže byť signálom, že osoba na danom mieste vykonáva trestnú činnosť opakovane. Netreba zabúdať ani na časovú kontinuitu a predvídať možný návrat páchatel'a na miesto činu – napríklad z dôvodu vrátenia sa po odcudzenú vec, ktorú si ukryl na mieste blízkom miestu činu. Predmetom vyťažovania môže byť aj nástrahová a zabezpečovacia technika, ak bola v danom prípade nasadená. Prostredníctvom nej môže policajt upresniť čas spáchania trestnej činnosti, ako aj zaznamenať *modus operandi* páchatel'a.

Krádeže motorových vozidiel

Špecifiká poznávacích funkcií/komponentov odhaľovania a objasňovania trestných činov krádeží motorových vozidiel

Krádeže motorových vozidiel zaraďujeme v rámci účelovej klasifikácie príp. doplnkového členenia kriminality pod pojem automobilová kriminalita. Do tejto kategórie spadajú trestné činy, ktorých predmetom útoku je motorové vozidlo. Ide o nasledovné trestné činy:

- krádež,
- neoprávnené používanie cudzieho motorového vozidla,
- falšovanie a pozmeňovanie identifikačných údajov motorového vozidla,
- legalizácia príjmu z trestnej činnosti,
- poisťovací podvod,
- sprenevera,
- podielníctvo.

Automobilovú kriminalitu ako celok možno v tomto kontexte charakterizovať ako vysoko organizovanú trestnú činnosť často s medzinárodným prvkom, ktorej predmetom záujmu je motorové vozidlo a jeho legalizácia. Pozornosť je nutné venovať nielen organizácii

činnosti Policajného zboru (prevenciou, odhaľovaním a objasňovaním), ale aj z pohľadu celej spoločnosti.

Krádeže motorových vozidiel sú páchané rôznymi spôsobmi a prostriedkami, od použitia „hrubého“ násilia až po najdokonalejšie technické a technologické prípravky k prekonaniu technického zabezpečenia vozidiel. Ako už bolo skôr uvedené, predmetom útoku sú vždy motorové vozidlá a konanie páchatel'a musí vždy smerovať k ich zmocneniu sa v úmysle ho trvale užívať, speňažiť alebo výmenou za neho získať inú výhodu.

Špecifiká formatívnych funkcií/komponentov odhaľovania a objasňovania trestných činov krádeží motorových vozidiel

Po prijatí oznámenia o trestnej činnosti na úseku krádeží motorových vozidiel je prvoradou úlohou polície určiť charakter prípadu, teda na základe prvotných informácií získaných z trestného oznámenia zhodnotiť, či skutočne ide o krádež motorového vozidla, alebo či existujú informácie (indikátory), ktoré zakladajú podozrenie, že ide o oznámenie predstieranej (fingovanej) krádeže. Medzi takéto indikátory môžu patriť napríklad: skutočnosť, že oznamovateľ je pod vplyvom alkoholu, s vozidlom mohol spôsobiť dopravnú nehodu a krádež oznamuje za účelom jej zakrytia; skutočnosť, že vozidlo bolo zakúpené na leasing a oznamovateľ má finančné problémy a vozidlo mohol predat'; skutočnosť, že ide o osobu, ktorá na základe svojich finančných možností nikdy nemohla splácať leasingové splátky a môže ísť o účelový nákup vozidla, ktoré bolo vopred určené na ilegálny predaj a pod.

Prenasledovanie páchatel'a (pátranie po horúcej stope) je možné vykonať v prípade, ak bol vyrušený priamo pri krádeži, alebo ak uniká s odcudzeným motorovým vozidlom, resp. iným spôsobom. Ihneď po prijatí trestného oznámenia o krádeži motorového vozidla (ešte pred výsluchom oznamovateľ'a) sa cestou príslušného operačného strediska Policajného zboru vyhlasuje pátranie po odcudzenom motorovom vozidle, a to aj v prípade, že páchatel' bol prenasledovaný po „horúcej stope“ a polícii unikol.

Dôležitým špecifikom pri ostatných krádežiach (kam patria aj krádeže motorových vozidiel) oproti krádežiam vlámaním do objektov, je spravidla rozsah existujúcich stôp. Pri krádeži vlámaním vzniká omnoho širšie spektrum stôp – mechanických, biologických, ako aj trasologických, zatiaľ čo pri „obyčajnej“ krádeži môžu byť stopy obmedzené len na kontakt páchatel'a s odcudzenou vecou alebo obeť. Napriek uvedenému je nevyhnutné vykonať obhliadku miesta činu dôsledne, nakoľko môže byť zdrojom dodatočných informácií (napr. odtiahnutie vozidla pomocou odťahového vozidla, pre vylúčenie alebo potvrdenie takej verzie je potrebné na mieste činu skúmať prípadné stopy po šmyku spôsobené ťahaním vozidla na plošinu).²⁴ V rámci operatívneho šetrenia miesta činu je možné získať aj dôležité informácie o tom, či predmetné vozidlo bolo skutočne na uvedenom mieste zaparkované alebo nie. Túto skutočnosť môže policajt služby kriminálnej polície zistiť najskôr operatívnym vyťažovaním osôb, ktoré sa v blízkosti takéhoto miesta nachádzajú, bývajú, pracujú, alebo z kamerového systému ochrany budov a pod.

Činnosť policajtov služby kriminálnej polície v prípade odhaľovania a objasňovania krádeží motorových vozidiel bez podania oznámenia o spáchaní trestného činu sa začína spravidla od operatívneho preverovania vlastných poznatkov, ktoré nasvedčujú tomu, že konkrétna osoba alebo osoby sa dopúšťajú trestnej činnosti. Vzhľadom na to, že zložitým

²⁴ ČERNÍK, J. a I. KUBÍKOVÁ. *Odhaľovanie a policajné preverovanie majetkovej kriminality službou kriminálnej polície*, s. 81.

problémom na tomto úseku sú krádeže páchané organizovanými skupinami páchatel'ov, je potrebné pri výkone operatívno-pátracej činnosti získavať informácie nielen o priamych páchatel'och tejto trestnej činnosti, ale získavať informácie aj o záujmových osobách, ktoré vykonávajú pre hlavných páchatel'ov alebo organizátorov rôzne služby, aj v prípadoch keď ide o radových členov alebo len o externých spolupracovníkov.²⁵

Záver

Vychádzajúc z obsahu predloženého príspevku možno konštatovať, že metodiky na odhaľovanie a objasňovanie majetkovej kriminality predstavujú kľúčový nástroj pre efektívnu, odbornú a zákonnú činnosť policajných orgánov. Rovnako významná je optimalizácia využitia dostupných personálnych a materiálnych zdrojov. Pri ich tvorbe je podľa nášho názoru potrebné integrovať praktické skúsenosti výkonných útvarov s teoretickými prístupmi akademického sektora, čo umožní vytvárať metodologicky robustné a zároveň aplikovateľné riešenia. Nakoľko sa predmetný príspevok dotýka majetkovej kriminality, nemožno opomenúť aktuálne prebiehajúcu odbornú aj laickú diskusiu o dopadoch novely *Trestného zákona* č. 40/2024 Z. z., účinnej od 6. augusta 2024. Predmetná novela zásadne zmenila postihovanie drobných krádeží úpravou definície malej škody v § 125 *Trestného zákona* — hranica sa zvýšila z 266 EUR na 700 EUR, takže krádež so spôsobenou škodou do 700 EUR sa už nepovažuje za trestný čin, ale za priestupok. Zároveň bolo vypustené ustanovenie o recidíve ako kvalifikovanom znaku (konkrétne § 212 ods. 2 písm. f) *Trestného zákona*), ktoré umožňovalo trestné stíhanie aj pri opakovanej krádeži pod touto hranicou. Hoci sa laická diskusia primárne zameriava na drobné krádeže v obchodoch, novela má dosah aj na ďalšie majetkové trestné činy operujúce s malou škodou; pri nich bude potrebné vyhodnotiť vývoj predovšetkým v súvislosti s nárastom priestupkov. Domnievame sa, že tento stav môže čiastočne ovplyvniť štruktúru páchania majetkovej kriminality; preto bude potrebné aktualizovať existujúce a vytvárať nové metodiky v oblasti vyšetrovania trestných činov majetkovej kriminality.

Literatúra

- GRÍVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 4. aktualizované vydání, Praha: Wolters Kluwer, 2014, 536 s., ISBN 978-80-7478-614-3.
- KONRAD, Zdeněk, Viktor PORADA, Jiří STRAUS a Jaroslav SUCHANEK. *Kriminalistika – Kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, 414 s., ISBN: 978-80-7380-547-0.
- LISOŇ, Miroslav. *Odhaľovanie a objasňovanie trestných činov všeobecnej kriminality*, Bratislava: Akadémia PZ v Bratislave, 2016, 248 s., ISBN 978-80-8054-673-1.
- LISOŇ, Miroslav a Adrián VAŠKO. Metodika odhaľovania a objasňovania trestných činov. In: *Forenzní vědy, právo, kriminalistika*, 2017, roč. 2, č. 1., s. 75 – 86, ISSN 2533-4387.
- PROTIVINSKÝ, Miroslav a kol. *Vyšetrování krádeží a loupeží*. Praha: Universita Karlova, 1967.
- ČERNÍK Jozef a Iveta KUBÍKOVÁ. *Odhaľovanie a policajné preverovanie majetkovej kriminality službou kriminálnej polície 1. vyd.*, Bratislava: Akadémia PZ v Bratislave, 2002. ISBN 80-8054-227-9.

²⁵ MV SR. *Metodická pomôcka ku krádežiam motorových vozidiel*. [online]. [cit. 5. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://info.minv.sk/pz/ppz-okp/MOTO1/legislativa/Metodika.doc>

Zákony a iné dokumenty

Zákon č. 372/1990 Zb. Zákon o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 8/2017 z 25. apríla 2018.

Elektronické dokumenty

[online].[cit. 5. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://www.europol.europa.eu/crime-areas/organised-property-crime>.

[online].[cit. 5. novembra 2025]. Metodická pomôcka ku krádežiam vlámaním do bytov, rodinných domov a rekreačných chát, odbor kriminálnej polície Prezídia Policajného zboru. Dostupné na internete: <https://info.minv.sk/pz/ppz-okp/ppz-okp-oo/Metodiky>

[online].[cit. 5. novembra 2025]. Metodická pomôcka ku krádežiam motorových vozidiel, odbor kriminálnej polície Prezídia Policajného zboru. Dostupné na internete: <https://info.minv.sk/pz/ppz-okp/MOTO1/legislativa/Metodika.doc>

[online].[cit. 5. novembra 2025]. Štatistika kriminality v Slovenskej republike za rok 2024, Dostupné na internete: <https://www.minv.sk/?statistika-kriminality-v-slovenskej-republike-za-rok-2024-csv>

Keywords: property crime, property, criminal activity, detection and investigation, burglary resulting in theft, motor vehicle theft, theft by pickpocket, police investigative work

Summary

In our paper we have tried to describe the importance of integrating the practical experience of operational units with the theoretical approaches of the academic sector when developing methodological procedures of detecting and investigating property crime. In our opinion, this approach fulfills cognitive, formative and, not least, control functions that are directly applied by members of the police force in the detection and investigation of criminal activity.

*plk. v.v. Robert Števík
Katedra kriminálnej polície
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
e-mail: robert.stevik@akademiapz.sk*

Recenzent: mjr. Mgr. Michaela Kiššová, PhD.